

Bir Yerel Katılım Yolu Olarak Aykırı Bahçecilik

*

Abdullah Aydın
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
ORCID: 0000-0002-1785-4999

Öz

Demokrasi kavramını sadece halk yönetimi veya halk egemenliği sınırlarına hapsedmek yani etimolojik bir bağlamda değerlendirmek yanlış olacaktır. Zira demokrasinin oluşmasını sağlayan en önemli etken olan katılımın şekli ve muhteviyatı sürekli değişmektedir. Yerel demokrasi ve katılım kavramları da bu bağlamda hızlı bir değişim ve genişleme yaşamaktadır. Zira günümüzde yerel yönetimler demokrasinin yaşanması açısından sağladığı kolaylık ve erişebilirlik açısından bir okul vazifesi görmektedir.

Son dönemde yaşanan teknolojik gelişmeler bireylerin yönetime olan mesafesini hem yerel hem de merkezi düzeyde azaltmıştır. Bireyler artık özellikle karar alma süreçlerine daha çok katılmanın yeni imkânlarını bulmuşlardır. Fakat demokrasinin mücadelecisi ve aykırı yönü halkın katılımını sadece belli araçlarla sınırlamayı kabul etmemektedir. Nitekim bireyler kendilerine has yeni yöntemler geliştirmektedir. Bireylerin bu yöntemlerinin kabul edilmemesi veya dikkate alınmaması gibi bir durum söz konusu olamaz. Bu katılım yollarından biri de aykırı bahçecilik veya literatürde geçen ismi ile gerilla bahçeciliğidir.

Çalışmanın temel amacı yeni bir yerel katılım yöntemi olan aykırı bahçecilik kavramını açıklamak ve Dünya'daki durumu üzerinden ele almaktır. Bu bağlamda yerel katılım ve kavramın yaşadığı değişim ele alınmış, yeni gelişen yerel katılım yöntemleri ortaya konulmuş ve Dünya'daki durum analiz edilmiştir. Sonuç olarak bu aykırı yöntemin demokratik bir yöntem olarak ne ifade ettiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Katılım, Yerel Demokrasi, Yeni Katılım Yolları, Gerilla Bahçeciliği

Anomalous /Guerrilla Gardening as a Local Participation Method

*

Abdullah Aydın
Hatay Mustafa Kemal University
ORCID: 0000-0002-1785-4999

Abstract

It will be wrong to evaluate the concept of democracy only within the limits of public administration or popular sovereignty. Because the shape and content of participation, which is the most important factor that leads to the formation of democracy, is constantly changing. In this context, local democracy and participation concepts are experiencing rapid change and expansion. Today, local administrations serve as a school for the convenience and accessibility of democracy.

Recent technological developments have reduced the distance of individuals to administration both locally and at central level. Individuals have now found new opportunities to participate more in decision-making processes in particular. But the struggling and contradictory aspect of democracy does not accept limiting public participation to certain instruments. As a matter of fact, individuals develop new methods. Individuals cannot accept or ignore these methods. One of these ways of participation is Anomalous/Guerrilla Gardening.

The main aim of the study is to explain the concept of guerrilla gardening, which is a new method of local participation and to deal with the situation on Earth. In this context, local participation and the change experienced by the concept were discussed, new methods of local participation were introduced and the situation in the world was analyzed. In conclusion, it is tried to reveal what this contradictory method means as a democratic method.

Keywords: Local Participation, Local Democracy, New Participation Methods, Guerilla Gardening

Giriş

Demokrasi temel olarak bir toplumu oluşturan bireylerin kendi kendini yönetmesi olarak ifade edilse de gün geçtikçe bu klasik tanımlamanın yeterli kalmadığı gözükmemektedir. Bu bağlamda demokrasiyi sadece halk yönetimi veya halk egemenliği sınırlarına hapsetmek yani etimolojik bir bağlamda değerlendirmek yanlış olacaktır. Zira demokrasinin oluşmasını sağlayan en önemli etken olan katılımın şekli ve muhteviyatı sürekli olarak değişmektedir. Katılım kavramında yaşanan bu değişim demokrasiyi de etkilemekte, değiştirmekte ve kavramın kapsamını sürekli olarak bir adım ileri taşımaktadır.

Son 20 yıllık süreçte yaşanan teknolojik gelişmeler bireylerin yönetime olan mesafesini ciddi manada azaltmıştır. Bireyler artık özellikle karar alma süreçlerine daha çok katılmanın yeni imkânlarını bulmuşlardır. Bu imkânlar genel itibarıyla internet tabanlı mecralar aracılığıyla insanlara tanınmıştır. Fakat demokrasinin mücadelecisi ve aykırı yönü halkın katılımını sadece belli araçlara sınırlamayı kabul etmemektedir. Yani siyasal alanda kendini ifade etmek isteyen bireyler sadece sabit sunulan yöntemleri kabul etmeyebilmektedir. Bu sabit yöntemleri kendilerine vurulmuş bir pranga olarak kabul edebilirler. Bu çerçevede yönetimlerin temel mecburiyeti olan katılımı arttırmak için belli başlı yöntemler geliştirebilir. Ancak bireylerin kendi başvurdukları yöntemlerin kabul edilmemesi veya dikkate alınmaması gibi bir durum söz konusu olamaz.

İnternet teknolojileri ile yeni katılım mekanizmaları gelişmiştir. Bu mekanizmalara genel itibarıyla internet siteleri ve sosyal medya mecraları üzerinden görüş bildirmek noktasında yoğunlaşmıştır. Özellikle mobil teknolojilerin gelişmesi ile bireylerin zaman ve mekân kısıtlamasına takılmadan erişim sağlama yetisini kazanması bireyleri gördükleri veya maruz kaldıkları olaylar ve sorunlar ile ilgili hesap arama veya sorma yoluna itmiştir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde mobil yöntemler kullanılarak sağlanan katılımın en çok başvurulduğu yerin yerel yönetimler olması doğal bir durumdur. Zira bireyin, günlük yaşantısına devam ettiği, her gün müşahade ettiği yerlerle ve konularla ilgili görüş ve öneri bildirmek başta olmak üzere farklı katılım yollarına başvurması söz konusu olacaktır.

Çalışmanın temel konusunu oluşturan kavram olan Aykırı/Gerilla Bahçeciliği (Guerrilla Gardening)¹ kavramı da bu bağlamda ele alındığında yeni bir katılım aracı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı Aykırı/Gerilla Bahçecilik kavramını açıklamak ve kavramı Türkiye’deki durumu üzerinden ele almaktır. Bu bağlamda ilk olarak katılım, yerel katılım ve kavramların yaşadığı değişim ele alınmış, yeni gelişen yerel katılım yöntemleri ortaya konulmuş ve Türkiye’deki durum analiz edilmiştir. Akabinde Dünya ve Türkiye’deki örnekleri bağlamında Aykırı Bahçeciliğin ne olduğu üzerinde durularak, bu yeni katılım yolunun altında yatan temel maksadın ne olduğu bulunmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak bu aykırı yöntemin demokratik bir yöntem olarak ne ifade ettiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Katılım

Katılım ve siyasal katılım kavramları birbirine çok yakın ve birbirlerini kapsayan kavramlardır. Dolayısıyla bu başlık altında ilk olarak katılım kavramı ele alınacak akabinde siyasal katılım kavramına değinilecektir.

Söz konusu kavramlardan daha geniş olan katılım, çok boyutlu ve kapsamlı bir kavramdır (Lane, 1995, s.1) ve farklı durumlarda farklı şeyler ifade edebilmektedir (Hussey, 1995, s.11; Kelly, 2001, s.8). Daha açık bir ifade ile bu terim sıklıkla farklı bakış açıları ve ideolojik konumlara sahip insanlar tarafından farklı algılanıp kendi perspektifleri bağlamında değerlendirilmiştir (Nelson ve Wright, 1995, s.5; Claridge, 2004, ss.17-19). Farklı tanımlamalar olmakla birlikte bu tanımlamaların bir takım ortak noktaları olması gayet normaldir.

Tüm tanımların ortak noktalarından en önemlisi katılımı sağlayacak birey, grup veya toplumun (ya da bu sayılan üçünden farklı bir kişilik) karar vermedeki rolüdür. Yani katılım işinin temelinde herhangi bir işin, eylemin veya durumun parçası olmak veya ona etki etmek vardır (socialcapitalresearch, 2019). Bu özellikler bir manada en geniş katılım tanımlaması da olabilme açısından önem arz etmektedir.

Siyasal katılım kavramı ise örneğin, seçimlerde oy kullanma, siyasi kampanyaya yardımcı olma, bir adaya para verme veya destek verme, devlet kadrolarındaki yöneticilere bir konu ile ilgili yazma veya onlara

¹ Çalışmada “Gerilla Bahçeciliği” kavramı yerine yanlış anlaşılmalara mahal vermemek için Aykırı Bahçecilik kavramı tercih edilmiştir veya iki kavram birlikte kullanılmıştır. Sonuç kısmında bu konu ile ilgili bir tartışma mevcuttur.

ulaşma (arama), dilekçe verme, boykot etme, siyasette kendini gösterme ve diğer siyasete ilgi duyan bireylerle birlikte hareket etme, siyasal çalışmalara dâhil olmak üzere, kitlesel halkın politikadaki faaliyetlerinin tümünü ifade etmektedir (Uhlener, 2001, s. 11079). Tam ve daha geniş bir ifade ile siyasal katılım siyasal alanda² bilerek ya da bil-meyerek, isteyerek ya da istemeyerek, sonuçlarını düşünerek ya da düşünmeyerek yapılmış tüm hareket ve faaliyetleri kapsamaktadır (Aydın, 2019, s. 2122-2123). Örneğin, Oy vermenin bir tepki olması gibi oy vermemek de bir tepkidir. Bu çerçevede bir siyasal olaya tepki vermemek ya da o duruma veya olaya yüz çevirmek de belli sınırlar içinde katılım olarak değerlendirilebilir.

Yerel Katılım

Yerelde değişim süreçlerinin takip edilmesi ve özellikle karar alma süreçlerine yerel halkın katılımının sağlanması yerel demokrasinin gereklerinden biridir (Eren ve Yılmaz, 2018, s. 532). Gelişmiş demokrasilere sahip olduğu tüm dünyaca kabul edilen ülkelerin en önemli özelliği yerel demokrasi ve katılım mekanizmalarının güçlü olmasıdır. Bununla beraber yerel demokrasinin gelişmişliğinin en temel ölçütü, yerel halkın yerel nitelikteki siyasal ve yönetsel kararların alınmasına yaptığı katkıdır (Okur ve Çakıcı, 2011, s.4-6). Diğer bir anlatımla yereldeki demokrasinin kalitesi ülkenin genel demokratik seviyesini yansıması açısından önem arz etmektedir (Belli ve Aydın, 2016, s.1698). Yerel yönetimlerin temel muhatabı olan yerel halkın ihtiyaçları, sorunları ve önerilerini tespit etmek için farklı yol ve yöntemler kullanırlar. Söz konusu olan yol ve yöntemler her ülke, bölge ve kent için farklılık arz edebilir (Belli ve Aydın, 2012, s.138). Bu çerçevede yerel halkın ihtiyaçları, sorunları ve önerilerini yönetime ulaştırabilmesi açısından katılım kavramı önem arz etmektedir. Yerel katılım kavramının bireylerin yerel seçimlerde oy vermesinden, yerel yönetimlerde görev alması, yerel nitelikli iş ve sosyal hayatta alınan kararlara dâhil olması

² Bu kavram yerine arena, ortam, atmosfer, sistem, saha kelimelerine de rastlanmaktadır. Ancak çalışmada siyasal alan ifadesi tercih edilmiştir. Zira siyasal alan ifadesi daha yumuşak, geniş ve kapsayıcı bir tanımlama olarak değerlendirilmektedir.

vb. gibi birçok olguyu kapsadığını söylemek yanlış olmayacaktır (Çukurçayır, 2006, s.57; Akıncı, 2017, s.205-216).

Klasik tanımlamaların yanında aktif ve pasif birey bağlamında değerlendirildiğinde yerel katılım, bireylerin kendi kapasitelerini yerelde harekete geçirme, pasif konularla uğraşmak yerine sosyal aktörler olma, kaynakları yönetme, karar verme ve yaşamlarını etkileyen faaliyetleri kontrol etme yetkisi vermek olarak tanımlanabilir. Yerel katılım kentle ilgili meseleler, talep edilen yararlanıcılarla olan yaklaşımları ve ilişkileri temelinde sınıflandırılabilir.

Yerel halkların katılımını pasif bağlamda ele alan yaklaşım “yararlanıcı yaklaşımı”dır. Gelişime yönelik bu yaklaşımın amaçları, maddi ekonomik faydalardır, ancak onları elde edecek olanlar, onları üretmede sınırlı bir role sahiptir. Bireyleri kendi gelişmeleri ve benimsemeleri sürecine dâhil etmeye çalışan “katılımcı yaklaşım”dır. Bir yönetim sürecinde, gelişme insanları güçlendirmenin ve yaşamlarını kontrol etme ve kaynaklarını kullanma ve yönetme yeteneklerini geliştirmenin bir yolu olarak algılanmaktadır. Yerel halkın yerel nitelikteki faaliyetlere katılabileceği yöntemler ve çeşitleri ile ilgili birçok farklı yorum bulunmaktadır. Bu çalışmada üzerinde durulacak yöntemler ise beş ana başlık altında toplanabilir (biodiversity, 2019):

- Bilgi toplama; yerel nitelikteki bir siyasal veya yönetsel olay/eylem/konu hakkında enformatik farklı kaynakları kullanarak harekete geçmeyi ifade eder. Bu başlığa örnek olarak yerel basının takip edilmesi veya aboneliği, yerel yönetim bültenlerinin takibi ve yerel yönetimlerin, yöneticilerin ve eşik bekçilerinin başta sosyal medya mecraları olmak üzere takibi verilebilir.

-Danışma; yereldeki tüm paydaşların yerel için nüfus için sürdürülebilir bir kalkınmaya yol açan bir faaliyetin formülasyonu ve yürütülmesi sırasındaki kararlarına daha geniş bir katılım süreci olarak tanımlanabilir. Bu katılım yolu, resmen, faaliyetin çevresel tüm etkilerinin değerlendirilmesinin bir parçasıdır. Uygulamada, uygulayıcı yani yönetim ile halk arasında iki yönlü iletişimi yönetmek için bir araçtır. Danışma, belirli amaçlara ulaşmanın bir aracı olarak anlaşılmalı, kendi başına bir amaç olarak anlaşılmamalıdır. Temel amacı belli bir konu ile ilgili pay sahibi olan bireyleri ve kuruluşları aktif olarak dâhil ederek karar verme sürecini ve anlayışını geliştirmektir. Bu katılım, belli bir konu ile ilgili

uzun vadeli uygulanabilirliğini ve yerel olarak etkilenen insanlara ve diğer paydaşlara faydalarını artıracaktır. Bu bağlamda ele alındığında danışma bir konu ile ilgili başta referandum veya plebisit gibi yöntemler kullanılarak halkın bir konu ile ilgili görüşünü almak ve sürece dâhil etmek şeklinde açıklanabilir (regulationbodyofknowledge, 2019).

- Karar verme/alma; kavram yerel yönetimlerin her aşamasında görevli, yetkili veya müdahil olarak karar verme sürecini ifade etmektedir. Bu aşamalarda profesyonel veya amatör katılımcı olunabilir. Yani siyasetle aktif uğraşan bireylerin yönetime seçimler aracılığı ile gelmesinden bireylerin veya grupların alınacak olan yerel nitelikli bir karara katılması kadar geniş bir yelpazede ele alınabilir.

Karar verme/alma, aktörler, faktörler ve bağlamlar ile süreç arasındaki ilişkinin bütününden oluşmaktadır. Bu kavram, söz konusu değişkenlerin bağlamında süreçte rol almak isteyen her kesimin kendi hedeflerine göre faaliyetlerini, çeşitli faktörlerin etkisini ve tarihin ve geleceğin değerlendirmelerini sağlamaktadır (Scott-Ladd ve Marshall, 2004, s.648). Bu çerçevede kavram, farklı birçok süreci bünyesinde barındıran ve yönetimin kararları için kamu yararı ve meşruiyeti temeli oluşturan özerk kamu etkinliği yaratan demokratik bir ortamı meydana getirir. Bir dizi iyi uygulama önerileri ve katılımcı kararlara destek elde edilmesini sağlar (Halla vd, 2007, s.151).

- Değerlendirme: Yerelde gerçekleştirilen bir faaliyetin artı ve eksilerinin halkın farklı kademeleri tarafından değerlendirilmesini ifade eden kavram, birçok açıdan işin son aşaması gibi görülse de sistem yaklaşımı bağlamında değerlendirildiğinde yeni bir işin başlangıcı ve temel fikir kaynağı olarak ele alınabilir. Bu çerçevede halkın ve halktan gelen yöneticilerin değerlendirme sürecini iyi yöneterek ortaya koyacakları temel veriler, yönetimin işlevini güçlendirecektir. Ayrıca katılımı daha etkin, verimli ve sağlıklı kılması bakımında değerlendirme sürecinin çok aktörlü olarak gerçekleşmesi de önem arz etmektedir.

- Eylem başlatılması; Normal şartlarda birçok çalışmada sıralama bakımında son sırada ele alınan eylem başlatılması yerel katılımın proaktif yönünü temsil etmektedir.

Bu kavram belli başlı çerçevelerde tanımlanan parametreler dâhilinde eylem başlatmak, karar alma sürecine dâhil olmayı aşan yüksek

bir katılım seviyesini temsil etmektedir. Kendi kendine başlatılan eylemler, yerel demokrasinin güçlenmenin açık bir işaret olarak değerlendirilebilir. Bu kavram aynı zamanda yerel konulara ilgisi olan birey ve grupların kendi iç dinamikler sayesinde güçlenmelerini, örgütlü veya planlı olmalarını da ifade eder. Ayrıca proaktif olma, inisiyatif alma ve proje tarafından tanımlananların ötesindeki sorunları çözmek için başka eylemlerde bulunma konusunda özgüven gösterme konularında da önem arz etmektedir. Bu katılım düzeyi, birey veya grupların yalnızca verilen sınırlar çerçevesinde üstlerine düşen ödev veya görevleri yerine getirdiklerinde elde edilenlerden niceliksel durumdan farklıdır (World Bank, 1995, s.118). Zira katılmak isteyen birey veya grupların kendi katılım yollarını illagaliteye dönüşmeden gerçekleştirmesi ciddi önem arz etmektedir. Bireylere sunulan katılım imkân ve yollarının birer tabuya dönüşmüş olması yani onların birer araç olmaktan amaca dönüşmüş olması özellikle yönetimi elinde tutanların düşmüş oldukları en büyük hatalardan biridir. Diğer bir anlatımla sunulan katılım imkân ve yolları katılım konusunda bilgisiz veya başarısız olanlara kolaylık sağlamak amacıyla oluşturulmuş yollar olarak görülmektedir. Yani sınırları çizilmiş bu yollar ancak birer örnek olması açısından önem taşırlar, aksi takdirde bu yolların işlevi katılımı sağlama boyutunda tıkanmaktadır. Bireylerin bilinçli olarak oluşturacağı yollar eğer antidemokratik bir sürecin önünü açmıyorsa yönetimler tarafından kabul görmesi bir bakıma mecburiyet arz etmektedir.

Aykırı/Gerilla Bahçecilik

Aykırı Bahçecilik veya gerilla bahçeciliği en temel tanımlaması ile belli sorunlar yüzünden bozulmuş çevreyi iyileştirmek veya insanların kullanması veya tadını çıkarması için sebze veya çiçek üretmek amacıyla başkasına ait veya kamusal arazide izinsiz ya da diğer bir ifadeyle “doğal biçimde” büyüyen bitkilerin ekilmesi/dikilmesi aktivitesi olarak izah edilmektedir (dictionary.cambridge, 2019).

Kavram, ilk olarak 1970'lerde New York'ta yaşayan ve çalışan bir sanatçı olan Liz Christy tarafından ortaya atılmıştır. 1970'li yılların New York'unda şehir merkezindeki bazı mahalleler düşüşe geçmiş, orta sı-

nıflar banliyölere taşınmaya mecbur kalmıştır. Bu bağlamda yatırım eksikliği kentin kalabalık yerlerindeki ortak kullanım alanlarını ve onların kalitesini ciddi manada düşürmüştür. Christy çöplerin toplanması noktasındaki sorunları incelerken çöplerde ve etraflarında büyüyen domates bitkilerini fark etmiş ve bu tohumlardan alarak ortak kullanım alanlarına ve hatta özel mülklerin çorak ve bakımsız boş yerlerine saçmaya ve kullanılmayan ağaç çukurlarına yeni ağaç ekmeye başlamıştır. Bu çaba belli bir süre sonrasında kentte ciddi bir ses getirmiş ve bir halka açık park bahçesinde, Manhattan'daki Bowery ve Houston caddelerinin köşesinde bulunan boş bir arsa üzerinde doruğa ulaşmıştır. Yasadışı bir eylem olarak başlayan bu eylemler bütünü kısa sürede ciddi üne ve etkiye kavuşmuştur. Bu grup kendilerine Yeşil Gerillalar adını vermişlerdir. Bu ün sayesinde başka yerlerde de topluluk bahçelerinin kurulmasına yardımcı olmak için davetler almışlardır. Günümüzde Bowery ve Houston caddelerinin köşesinde bulunan orijinal bahçe nihayet meşruyet kazanmış ve halk bahçesi statüsüne kavuşmuştur ve hala ilk günkü gibi korunmaya devam edilmektedir (guerrillagardening, 2019).

Bu çerçevede ilk olarak ön plana çıkan Liz Christy olsa da asıl konuyu dünya çapına yayan kişi Gerilla Bahçıvanlarının bağlanabileceği bir platform olan www.guerrillagardening.org'un kurucusu Richard Reynolds'dır. Reynolds uygulamayı, başkalarının topraklarının yasadışı ekimi olarak tanımlamaktadır (Reynolds 2009, s.12). Ona göre, izin verilmediği bir yerde bahçeciliğin her hareketi gerilla bahçeciliğidir. Bahçıvanların yasa dışı faaliyetlerinin farkında olup olmadıkları önemli değildir. Ayrıca bu ismin seçilmesi ve bahçıvanların birer gerilla olarak ifade edilmelerinin altında gizlice atılan tohumların bir bomba gibi patlayarak etki alanını arttırması yatmaktadır. Bu bağlamda izin almayı veya bürokrasiyi beklemeden çiçek, çalı ve ağaç dikmek, söz konusu bahçeciliğinin özünü oluşturmaktadır (Lundberg, 2009, s.2). Yani bu bahçıvanlar tarafından kentin parçası olan herhangi bir yerin çıplak, yanmış veya çorak görünmesi kabul edilemez bir durum olarak ele alınmaktadır. Aykırı bahçıvanlar bu çirkinlikleri güzelleştirmek için gece yarısı bir operasyon yapmayı vazife edinmişlerdir. Aykırı bahçıvanlar bir alanın birine ait olup çirkin bırakılması özgürlüğü olmadığını savunurlar. Bu çerçevede ele alındığında kaba bir mülkiyet ve ortak kullanım eleştirisini de içinde barındıran bir eylem

şeklidir. Aynı şekilde devletin çevresel düzenleme için ayırmış olduğu alanların da yerel yönetim birimlerinin işlerini savsaklamaları yüzünden boş kalmasının kabul edilebilir bir şey olmadığına vurgu yaparlar.

Dünya Örnekleri

Dünyada birçok örneklerine rastlansa da bunlardan bir kısmı diğerlerine nazaran ön plana çıkmaktadır. Bu çerçevede bazı Aykırı bahçecilik örnekleri şu şekilde sıralanabilir:

Uluslararası Ayçiçeği Gerilla Bahçesi Günü: 1 Mayıs'ta düzenlenen yıllık bir etkinliktir. 2007'de Brüksel'deki bir grup gerilla bahçıvanı tarafından yaratılmıştır. Uluslararası Ayçiçeği Gerilla Bahçesi Günü'nde katılımcıların mahallelerine ayçiçeği dikmeleri teşvik edilir. Mayıs ayındaki havanın ayçiçeği ekimi için çok soğuk olduğu bölgelerde, insanlar mevsime uygun diğer bitkiler ekebilirler. Bu arada, GuerrillaGardening.org genel merkezi gerilla bahçeleri için ücretsiz ayçiçeği tohumu dağıtmaktadır. Etkinliğe katılmak isteyenler, ücretsiz tohum alabilmek için önceden talepte bulunmaları yeterli olmaktadır (anydayguide, 2019).

Adam Purple Bahçesi: 1975 de Adam Purple isimli bir kişinin New York kentinin Forsyth caddesindeki binasının dışındaki terk edilmiş, moloz dolgulu bir arazide bir bahçe çalışması başlatmıştır. Bu bahçeye Cennet Bahçesi adını vermiştir. Bahçenin merkezinden, yin-yang sembolünden daire şeklinde yayılan meyve ağaçları, bitkileri ve çiçek açan çalılıkların titizlikle ekilmiş daha sonra belediyenin de destekleriyle 15.000 metrekarelik bir koleksiyon oluşturulmuştur (Conrad, 2015).

Greenaid Projesi: Greenaid, Los Angeles kentinde özel tohumları kentin genelinde dağıtmak için jetonla çalışan otomatları kullanan taktiksel "gerilla bahçıvanlığı" stratejisidir. Hemen hemen her yere yerleştirilebilen ve herkesi şehirdeki ekosistemin sağlığına ve canlılığına küçük bir katkı sağlamaya çağıran bir projedir. Kil, kompost ve tohum karışımından yapılan tohum bombaları, boş arazilerden kaldırım çatlaklarına veya otoyol kenarlarına kadar herhangi bir yere atılabilen veya dikilebilen tek bir potansiyel tohumu temsil etmektedir. Tohum karışımları, yerel koşullara ve gereksinimlere göre özel olarak uyarlanmıştır (thecommonstudio, 2019).

Bir Gecede Bahçe: 1996 yılında, Danimarka'nın Kopenhag kentinde Organik yol göstericiler ismindeki eylemciler tarafından yapılmıştır. Kentinin ortasındaki boş bir arsa, tek bir gecede bahçeye dönüştürülmüştür. Projede yaklaşık 1000 kişi çalışmıştır (utopianfrontiers, 2019).

Leaf Caddesi Halk Bahçesi: Manchester kentinin Hulme semtindeki Leaf Street Community Garden, Bentley House (House Redbricks ') tesisinden yerel sakinlerin, iki katlı üç sıralı daire arasında otlu bir patikayı ortak bir bahçeye dönüştürmeye karar vermesiyle kurulmuş bir organizasyondur. 72 saatlik permakültür kursu ve topluluk danışmanlığının ardından, topluluk bahçesinin düzenine karar verilmiştir. Bu çerçevede yerli halk bahçeyi gerçeğe dönüştürmeye başlamıştır. Her ne kadar birkaç kez bahçeye çim basmakla tehdit eden belediyenin muhalefetiyle karşı karşıya kalsalar da, amaçlarına ulaşmışlardır (Irving, 2011).

Boşlukta Çokça Lahana: 1978'de çağdaş Yeni Zelandalı ressam Barry Thomas, Wellington kentinde halka açık bir sanat projesini üstlenmiş ve Willis ve Manners Streets'in köşesinde boş bir alan kullanan sanatçı ve arkadaşları bir tel çit telini kesti, bölgeye bir kamyon dolusu toprak teslim ederek 180 adet lahana dikmiştir. Projenin bir diğer ismi de lahana yamasıdır. Proje kısa sürede çok ilgi çekmiş ve ülke çapında haberlere konu olmuştur. Birçok yasal engelle karşılaşmalarına rağmen yerel halkın büyük destekler almış ve sonucunda yetiştirilmiş olan lahanalar bir sergide sergilenmiştir (Farrar, 2012) .

Kew Bridge Ekoloji Köyü: Temmuz 2009'da, arazi hakları aktivisti bir grup protesto amaçlı, Batı Londra'daki Kew Bahçeleri yakınında sınırsız bir kara parçasına yerleşerek orayı ele geçirmiştir. Kew Bridge ekoloji köyünde, sebze yetiştirilmesi yapılmış ve arazide temel ahşap yapılar inşa edilmiş küçük bir köy ortamı oluşturulmuştur. Etkinliği ancak bir yılı biraz aşkın süre devam etmiştir (kewbridgeecovillage, 2019).

Halk Parkı: 1969'da Amerikanın Kaliforniya eyaletinin, Berkeley bölgesinde kurulan Halk (veya Halkın) Parkı, birlikte yaşama, tarih, özgür konuşma, sosyal adalet, sivil haklar, özgür bahçeler, müzik, eğitim, rekreasyon, ekoloji, spor ve daha fazlası için bir buluşma yeri olarak tasarlanmıştır. Halk Parkı, konum olarak Kaliforniya Üniversitesi kampüsünün birkaç blok ötesinde bulunmaktadır (peoplespark, 2019). Bulunduğu yer itibarıyla de anlaşılacağı üzere üniversite öğrencilerinin, üniversite arazisi üzerinde yaptıkları aykırı bahçeciliğin bir sonucu olarak

oluşmuş bir alandır. Öğrencilerin başlatmış olduğu hareketin ilk ismi Bırakın bin park çiçek açsındır. Bu örneği ayrı kılan özelliklerden biri ise dönemin Kaliforniya Valisi Ronald Reagan'ın sert ve aşağılayıcı tepkileri ile karşılaşan öğrencilerin direniş yüzünden sonunda ölüme varacak kanlı mücadelelerin yaşanmasıdır (acidheroes, 2019).

Sonuç ve Değerlendirme

Yerel demokrasinin işleyişinin sağlığı yerel katılım ile ölçülür. Yerel katılım ise sadece klasik veya yönetim tarafından belli sınırlarda sunulan yollardan oluşmamaktadır. Aksi katılım yollarının başında da aykırı/gerilla bahçeciliği gelmektedir. Bireylerin kendi inisiyatifiyle kendi öz kararlarını alarak belli boş alanları yeşillendirmesi faaliyeti olarak özetlenen aykırı/gerilla bahçeciliği dünya örneklerinde görüldüğü gibi yapıldıkları dönemlerde halk tarafından takdir ve taraftar kazanan faaliyetler olmuşlardır. Tek tepki çeken noktası yapılan etkinlik ve faaliyetlerin özellikle hippilerle özdeşleşmesidir. Zira toplum düzenin gerekliliğini savunan bireyler aksi yönde olduğunu düşündükleri hippilerin bu etkinliklerine tepki göstermişlerdir. Bu bağlamda dikkat çeken önemli bir ayrıntı da özellikle 1970'li yıllarda sıkça göze çarpan bu eylemlerin mobil teknolojilerin gelişmesi ile beraber tekrar görünür olmaya başlaması durumudur. Zira bireyler veya gruplar yaşadıkları mekanlar ile ilgili sorunlarla ilgili aynı fikri taşıyan bireylerle bir araya gelmenin alternatif yolunu internet üzerinde örgütlenmek suretiyle bulmuşlardır.

Saymakla makalenin sınırları çerçevesinde bitirilemeyecek kadar çok örneğine rastlanan bir katılım yolu olan aykırı/gerilla bahçeciliği günümüzde yasal olma ve olmama arasında konumlanmış bir haldedir. Bunun yanında en azından vicdanlara hitap etmesi bağlamında illegal yönü ön plana çıkartılmamış faaliyetleri içermektedir. Nitekim özellikle birçok örnekte de açıkça görüldüğü gibi eylemler ilk etapta yerel yönetimler tarafından umursanmamakta, olumsuz karşılanmakta ve tepkiye maruz kalmakta ancak halkın ortak tepkisi ve kararlılığı ile yapılan eylem neticesinde ulaşılması hedeflenen sonucu tamamlama yerel yönetimlerin katkıları ile olmaktadır.

Bu eylemlerin kentsel ortak kullanım alanlarını güzelleştirmek gibi temel bir gayesi var olsa da bunun yanında belli protesto amacını gütmesi durumu da söz konudur. Bu eylemlerden protesto amaçlı olanların daha çok medya araçları vasıtasıyla belli sorunlara çözüm bulma maksatlarını güttükleri görülmektedir. Yani bir bahçıvanlık faaliyeti öncelenmiyorsa özellikle sosyal medya gibi araçlarda paylaşım yapma hedeflendiği aşikârdır. Sadece bir boş alana belli bitkilerin ekilmesi değil aynı zamanda özellikle arabaların geçtiği ve çokça çukur olan yollarda da tepki olarak ağaç dikiminin yapılması özellikle bozuk yolları olan ülkelerde gün be gün yaygınlaşan bir eylem olarak dikkat çekmektedir. Bir yol ortasına dikilen fidanın yaşaması mümkün değildir. Bu noktada temel maksat araçlara sorun çıkartan bu çukurlara dikkat çekmektir.

Diğer yandan Türkçe literatürde çokça rastlanmayan İngilizceden direkt çeviri olarak, gerilla bahçeciliği kavramı alanında neredeyse hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Bu çerçevede gerilla bahçeciliği ismi üzerinde henüz bir tartışma alanı bulunmamaktadır. Ancak temelde verilmiş amacı ne kadar iyi olsa da çağrıştırdığı şeyler bağlamında kullanılmasının belli sakıncalar içermesi durumu söz konusudur. Bu bağlamda ilerleyen dönemde daha da görünür bir yerel katılım yolu olacak olan bu faaliyete aykırı bahçecilik/bahçıvanlık veya çılgın bahçıvanlık isimleri verilmesi daha kabul edilebilir veya sempatik olabilecektir. Nitekim çalışmada “Aykırı Bahçecilik” ismi tercih edilmiştir.

Sonuç olarak yerel yönetimler demokrasinin kalbidir. Bu yüzden birey ve grupların bir şekilde yerel yönetime katılması demokrasi açısından neredeyse olmazsa olmaz bir durumdur. Halkın klasik yöntemlerin yanında, kendine has katılım yolları geliştirmesi demokrasinin gücünü göstermesi açısından önem arz etmektedir. Toplumsal veya kentsel sorunların halk tarafından yönetimlerden önce veya yönetimlerin ilgisizliğine rağmen görülmesi yerel yönetimlerin işlerini iyi yerine getiremediklerini ve toplumun her kesimine iyi sirayet edemediklerinin bir göstergesidir. Bu yüzden halktan kopuk veya onlara karşı duyarsız olan yerel yönetimlere karşı içinde kısmi aykırılıklar ve dikkat çekici olan yöntemlerin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Extended Abstract

Anomalous /Guerrilla Gardening as a Local Participation Method

*

Abdullah Aydın
Hatay Mustafa Kemal University
ORCID: 0000-0002-1785-4999

Technological developments in the last 20 years have significantly reduced individuals' distance from the administration. Individuals have now found new opportunities to participate more specifically in decision-making. These opportunities are generally provided to people through internet-based channels. But the struggling and contradictory aspect of democracy does not agree to limit public participation to certain means. In other words, individuals who want to express themselves in the political sphere may not accept only fixed methods. They can accept these fixed methods as shackles. Within this framework, it can develop certain methods to increase participation, which is the basic obligation of the administrations. However, it is not possible for individuals not to accept or ignore their own methods.

New participation mechanisms have been developed with internet technologies. In general, these mechanisms are focused on expressing opinions on websites and social media channels. Especially with the development of mobile technologies, the ability of individuals to gain access without being constrained to time and space constraints has led individuals to search or ask for accounts and events that they have seen or been exposed to. When evaluated within this framework, it is natural that local administrations are the most preferred place for participation using mobile methods. This is because the individual will apply to different ways of participation, particularly by giving opinions and suggestions about the places and subjects that he/she continues daily and observes every day.

When the concept of Guerrilla Gardening, which constitutes the main subject of the study, is considered in this context, it emerges as a new participation tool. This explains the contradictory concept Gardening concept and the main objective of the study is to address over the situation in Turkey. first participation in this context, where local participation and discussed the exchange of concepts, has introduced new methods and developing local participation status was analyzed in Turkey. Then the emphasis on what is happening in the context of examples of Guerrilla Gardening in the world and Turkey has tried to find what is the basic purpose underlying these new participation ways. As a result, it is tried to put forward what this contradictory method means as a democratic method.

Anomalous or Guerrilla Gardening

In its most basic definition of anomalous or guerrilla gardening, it is explained as the activity of planting/cultivating unauthorized or otherwise growing plants in other or public land in order to improve the degraded environment due to certain problems or to produce vegetables or flowers for people to use or enjoy (dictionary.cambridge, 2019). The concept was first introduced by Liz Christy, an artist living and working in New York in the 1970s. In New York in the 1970s, some neighborhoods in the city center declined, and the middle classes were forced to move to the suburbs. In this context, the lack of investment has significantly reduced the common areas and their quality in crowded areas of the city. While examining the problems of garbage collection, Christy noticed the tomato plants growing in and around the garbage and began to sow these seeds from the common areas and even into the wasteless and neglected empty spaces of private estates and plant new trees in unused tree pits. After a certain period of time, this effort made a serious noise in the city and reached its peak in a public park garden, on the corner of Bowery and Houston streets in Manhattan. These actions, which started as an illegal activity, gained serious fame and influence in a short time. This group called themselves Green Guerrillas. Thanks to this reputation they have received

invitations to help establish community gardens elsewhere. Nowadays, the original garden at the corner of Bowery and Houston streets has finally gained legitimacy and public garden status and is still preserved as on the first day (guerrillagardening, 2019).

Although many examples are found in the world, some of them come to the forefront compared to others. In this context, some examples of outdated gardening can be listed as follows:

International Sunflower Guerilla Garden Day: An annual event held on May 1st. It was created in 2007 by a group of guerrilla gardeners in Brussels. On International Sunflower Guerilla Garden Day, participants are encouraged to plant sunflowers in their neighborhood.

Greenaid Project: Greenaid is a tactical “guerrilla gardening” strategy in Los Angeles that uses coin-operated vending machines to distribute special seeds throughout the city. It is a project that can be placed almost anywhere and calls everyone to make a small contribution to the health and vitality of the ecosystem in the city.

Garden in a Night: It was built in 1996 in Copenhagen, Denmark by activists called Organic Guiding. An empty plot in the middle of the city was transformed into a garden in one night. Approximately 1000 people worked in the project (utopianfrontiers, 2019).

Leaf Street Public Garden: The Leaf Street Community Garden in Manchester's Hulme neighborhood is an organization from the Bentley House (House Redbricks thesis), where local residents have decided to turn a grassy path between two-storey three-row apartments into a common garden.

Lots of Cabbage in Space: In 1978, contemporary New Zealand painter Barry Thomas undertook a public art project in Wellington and used an empty space on the corner of Willis and Manners Streets, cutting off a wire fence, delivering a truckload of soil to the area. Planted 180 pieces of cabbage.

Kew Bridge Ecology Village: In July 2009, a group of land rights activists settled in a derelict land near Kew Gardens in West London for protest.

Guerrilla gardening, which is a way of participation that cannot be completed within the limits of the article by counting, is now positioned between being legal and not being legal. Furthermore, at least in the context of addressing consciences, the illegal aspect includes activities that have not been highlighted. In fact, as it is clearly seen in many examples, the actions are not cared by the local governments in the first place, they are negatively welcomed and reacted, but the result of the action that is achieved as a result of the action taken with the common reaction and determination of the people in the completion of the local governments.

Kaynakça/References

- Aydın, A. (2019). Olumlu ve olumsuz manası ile siyasal katılım türlerinin incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 2119-2138. DOI: 10.26466/opus.509050
- Belli, A. ve Aydın, A. (2012). Yerel demokrasi ve katılım: Kahramanmaraş ve Hatay illerinin karşılaştırılması. *II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu*, 1-2 Ekim 2012, Kahramanmaraş.
- Belli, A. ve Aydın, A. (2016). 6360 sayılı yasa ile kapatılan belde belediyelerinin hizmette etkinlik ve verimlilik temsil sorunsalı üzerine bir alan araştırması: Önsen belediyesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (43), 1698-1713.
- Akıncı, B. (2017). 15 Temmuz darbe girişiminde kamuoyunun göstermiş olduğu tavırsal yaklaşımın pekişmiş demokrasi açısından değerlendirilmesi. *International Journal Of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, 3(3), 205-216.
- Claridge, T. (2004). *Designing social capital sensitive participation methodologies*. Report. Social Capital Research, Brisbane, Australia.
- Conrad Fred R. (2015) Adam Purple, Eccentric Environmentalist and Gardener in New York, Dies at 84, (<https://www.nytimes.com/2015/09/16/nyregion/adam-purple-eccentric-environmentalist-and-gardener-in-new-york-dies-at-84.html>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Çukurçayır, M.A. (2006). *Siyasal katılma ve yerel demokrasi*. Konya: Çizgi Kitabevi
- Eren, V. Yılmaz, V. (2018). Büyükşehir belediye yönetiminde karar alma sürecinde etkinlik ve verimlilik problemi: Hatay örneği. *International Journal of Academic Value Studies*, 4 (19), 518-533.
- Farrar Sarah (2012), Vacant Lot Of Cabbages' Is A Historical Guerilla Art Installation (<http://creativeresistance.org/vacant-lot-of-cabbages-is-a-historical-guerilla-art-installation/>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Halla, D., Katko T., Mulas S. A., Lobina E. ve de la Mottea R. (2007). Decision-making and participation: The Watertime results, *Utilities Policy*, 15(2), 151-159

- (<https://kewbridgeecovillage.wordpress.com/>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<https://utopianfrontiers.com/guerrilla-gardening/>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<http://www.biodiversity.ru/coastlearn/bio-eng/boxes/locpart.html>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<http://www.thecommonstudio.com/greenaid/>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<https://anydayguide.com/calendar/1956>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<http://regulationbodyofknowledge.org/wp-content/uploads/2013/03/Consultation-and-Participation-Overview.pdf>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<https://dictionary.cambridge.org/tr/s/%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/guerrilla-gardening>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<http://www.guerrillagardening.org/ggwar.html>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<https://www.socialcapitalresearch.com/designing-social-capital-sensitive-participation-methodologies/definition-participation/>), 04.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<https://acidheroes.wordpress.com/2015/01/06/a-brief-history-of-peoples-park-from-1969-to-the-present/>), 04.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- (<http://www.peoplespark.org/wp/news-feed/>), 04.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Hussein, K. (1995) Participatory ideology and practical development: Agency control in a fisheries project, Kariba Lake. In *Power and Participatory Development*. (Ed. S Wright), Intermediate Technology Publications: London
- Irving S. (2011), Leaf Street: Radical gardening in the city (<https://radicalmanchester.wordpress.com/2011/05/22/leaf-street-radical-gardening-in-the-city/>), 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Kelly, A. (1995) a mud map for landcarers: The technique of participatory research. In *Participative Approaches for Landcare: Perspectives, Policies, Programs*. (Ed. K Keith). Australian Academic Press: Brisbane.
- Lane, J. (1995) Non-governmental organizations and participatory development: the concept in theory versus the concept in practice. In *Power and Participatory Development*. (Ed. S Wright), Intermediate Technology Publications: London
- Lundberg, J. (2009). *Guerrilla gardening gets going*. <http://www.culturechange.org/cms/content/view/496/65/> 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Okur, F., Çakıcı, B. A. (2011). Küreselleşme sürecinde yerleşme ve yerel demokrasi. *Akademik Bakış Dergisi*, 11, Ocak, 1694-528x.
- Reynolds, R. (2009). *On guerrilla gardening: A handbook for gardening without boundaries*. Bloomsbury UK
- Scott-Ladd, B., Marshall, V. (2004). Participation in decision making: A matter of context?, *Leadership & Organization Development Journal*, 25(8), 646-662, <https://doi.org/10.1108/01437730410564988>
- Uhlener, C.J. (2001). Political participation. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 11078-11082
- World Bank. (1995). *Contribution of people's participation: Evidence from 121 Rural Water Supply Projects*. (Rapor No: 38294.)
- Zanetti, O. (2007). *Guerrilla gardening geographers and gardeners, actors and networks: Reconsidering urban public space*. <http://www.guerrillagardening.org/books/ZanettiGG.pdf> 02.02.2019 tarihinde erişilmiştir.

Abdullah Aydın, 2007 yılında Selçuk Üniversitesi Kamu Yönetimi bölümünden lisans ve 2017 yılında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında doktoraasını tamamlamıştır. Halen Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Abdullah Aydın received his undergraduate degree in Public Administration from Selçuk University in 2007 and his PhD in Public Administration from Hatay Mustafa Kemal University in 2017. He is currently a faculty member at Department of International Relations at Hatay Mustafa Kemal University.

E-mail: abdullahaydin01@hotmail.com